

Проект фінансується
Європейським Союзом

“РОЗВИТОК ІНТЕГРОВАНИХ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ДЛЯ ВРАЗЛИВИХ СІМЕЙ І ДІТЕЙ”

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ОГЛЯД ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ ТА ПРОЕКТІВ ТАКИХ АКТІВ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ЦІЛЕЙ ПРОЕКТУ (ЛИПЕНЬ 2006 РОКУ)

Винников О.

Київ, липень 2006

I. Загальні положення

В липні 2006 року Верховна Рада та Президент України не приймали законодавчих актів, що стосуються захисту прав вразливих сімей та дітей і, відповідно, цілей Проекту. Лише в пункті 7 Програми Антикризової коаліції від 07 липня 2006 р. поліпшення соціального захисту дітей задекларовано як пріоритет гуманітарної політики і, зокрема, реформування системи соціальних стандартів і пільг.

II. Очікувані зміни для цілей Проекту

1. Зміни у законодавстві в липні 2006 р. не стосувалися безпосередньо удосконалення форм влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

1.1. Проте, необхідно зазначити затвердження Стратегії демографічного розвитку України в період до 2015 року (Постанова КМУ № 879 від 24.06.2006 р.), спрямованої на виховання свідомого батьківства та запобігання соціальному сирітству, підтримку виховної функції сімей. Серед пріоритетних завдань Стратегії окремо зазначено розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, соціального захисту бездоглядних і безпритульних дітей, соціальна адаптація дітей у важкій життєвій ситуації. Згідно зі Стратегією, удосконалення законодавчих актів має відбуватися, насамперед, у сфері будівництва соціального житла для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; а також соціального захисту сімей з дітьми, надто усиновленими, та розвитку сімейних форм виховання.

2.1. В липні зареєстровано зміни до Порядку надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам (Наказ МОЗ, МПСП та Міністерства фінансів № 229/569/402 від 19.06.2006 р.). Зокрема, змінено перелік документів для призначення такої допомоги (п. 2.4 Порядку); визнано право опікунів та піклувальників бути одержувачами державної соціальної допомоги дітям-інвалідам. Надбавка за догляд за дитиною-інвалідом призначається непрацюючим опікунам чи піклувальникам, а одиноким батькам – незалежно від факту роботи, в розмірі 50% прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку з дня звернення за її призначенням.

2.2. Розпорядженням КМУ № 367-р від 27.06.2006 р. затверджено витрати на фінансування заходів з оздоровлення та відпочинку дітей, зокрема, сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у розмірі 10,5 млн. грн. до 5 вересня ц.р.

3. Серед важливих змін у законодавстві у липні 2006 року, що стосується цілей Проекту, варто зазначити такі.

3.1. Порядок виконання на території України Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей (затверджено Постановою КМУ № 952 від 10 липня 2006 р.). Цей Порядок, зокрема, встановлює обов'язки міністерства юстиції та інших органів виконавчої влади України щодо розгляду заяв про повернення дітей, які були вивезені з України або незаконно утримуються особами, які не мають права на опіку чи піклування над цими дітьми, та забезпечення права доступу до дитини, а також виконання рішень прийнятих на підставі цих заяв.

3.2. Заходи щодо виконання у 2006 році Загальнодержавної програми підтримки молоді на 2004-2008 роки затверджено Розпорядженням КМУ № 362-р від 26.06.2006 р. Ці заходи передбачають, зокрема, розробку порядку взаємодії закладів охорони здоров'я та центрів соціальних служб для дітей та молоді для медико-соціальної допомоги, ре соціалізації наркозалежної молоді; проведення семінарів і тренінгів для соціальних працівників та громадських і релігійних організацій, що спрямовані на профілактику негативних явищ серед дітей та молоді; поширення телепередач, порталів і сайтів, публікацій, соціальної реклами, семінарів з підготовки молоді до виконання сімейних та батьківських обов'язків, а також запобігання насильству в молодих сім'ях; удосконалення системи соціального патронажу та соціальної реабілітації молоді в кризовій ситуації, зокрема, правопорушників; заходи з виконання в Україні Європейської хартії участі молоді в муніципальному та регіональному житті.

3.3. Верховний Суд України узагальнив практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру (Постанова № 2 від 15.05.2006 р.) та роз'яснив судам, що в разі скоєння дітьми злочинів невеликої або середньої тяжкості обов'язково розглянути можливість застосування таких заходів замість кримінального покарання. Серед примусових заходів виховного характеру вказано і передачу (за згодою батьків) під нагляд опікуна чи піклувальника, які здатні справити позитивний вплив на поведінку дитини, на строк не менше одного року. Служби в справах неповнолітніх мають подавати висновок про ефективність застосування того чи іншого заходу в судовому засіданні. Для запобігання протиправній поведінці на служби в справах неповнолітніх покладено обов'язок здійснювати соціальний патронаж дітей з сімей, які належать до груп ризику.

3.4. Спільним Наказом МССМС, МОЗ, МОН, МПСП, МВС, Міністерства транспорту та зв'язку, а також Державного Департаменту з виконання покарань № 1983/388/452/221/556/596/106 від 14.06.2006 р. затверджено Порядок взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями, що опинилися в складних життєвих умовах. Цей порядок конкретизує види сімей, які належать до груп ризику, а також порядок виявлення та обліку таких сімей, соціального інспектування, соціального супроводу і діяльності дорадчого органу стосовно таких сімей.

III. Законопроектна робота Верховної Ради

Протягом липня в Верховній Раді зареєстровано кілька проектів законодавчих актів, які прямо стосуються цілей Проекту:

- 1) Проект Постанови ВР „Про основні напрями бюджетної політики на 2007 рік” (№ 1166-1, подано н. д. Ю.В. Тимошенко), який є комплексним документом і передбачає утворення єдиного державного інституту, що буде опікуватись справами дітей, а також поступове збільшення цільових субсидій на допомогу при народженні дитини та запровадження додаткових виплат при народженні другої та третьої дитини в розмірі відповідно 15 та 25 тисяч грн., підвищення ефективності та цільового використання інших видів соціальної допомоги.
- 2) Проект Закону України „Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-інвалідів” (№ 1146, подано н. д. Ю.В. Тимошенко та В.М. Сушкевичем) визначає засади та засоби здійснення державної політики щодо соціального захисту, а також раннього втручання та реабілітації дітей-інвалідів.

Крім того, Президент України подав проекти законів:

- 1) „Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої)” (№ 0018), що стосується також соціального захисту працівників з сімейними обов'язками та непрацездатних, в тому числі дітей;
- 2) „Про приєднання до Конвенції про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей” (№ 0019);
- 3) „Про ратифікацію Європейської Конвенції про здійснення прав дітей” 1996 року (№ 0022), що поширюється на розгляд судами справ щодо усиновлення, встановлення опіки та піклування, визначення місця проживання, позбавлення або оспорування батьківських прав, інших питань про відносини між дитиною та батьками, а також інших питань, що стосуються дитини особисто або її сім'ї (виховання, поновлення батьківських прав, управління майном тощо);
- 4) „Про ратифікацію Конвенції про контакт з дітьми” 2003 року, що також визначає умови транскордонних контактів.